

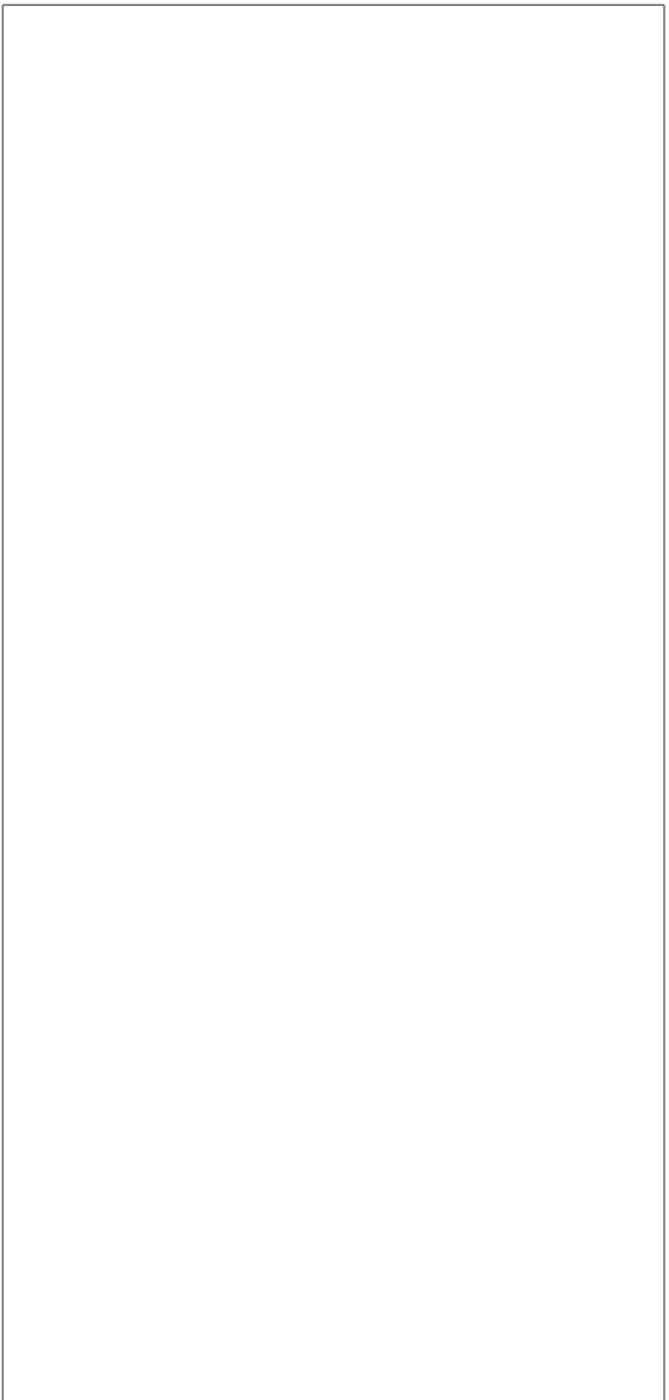

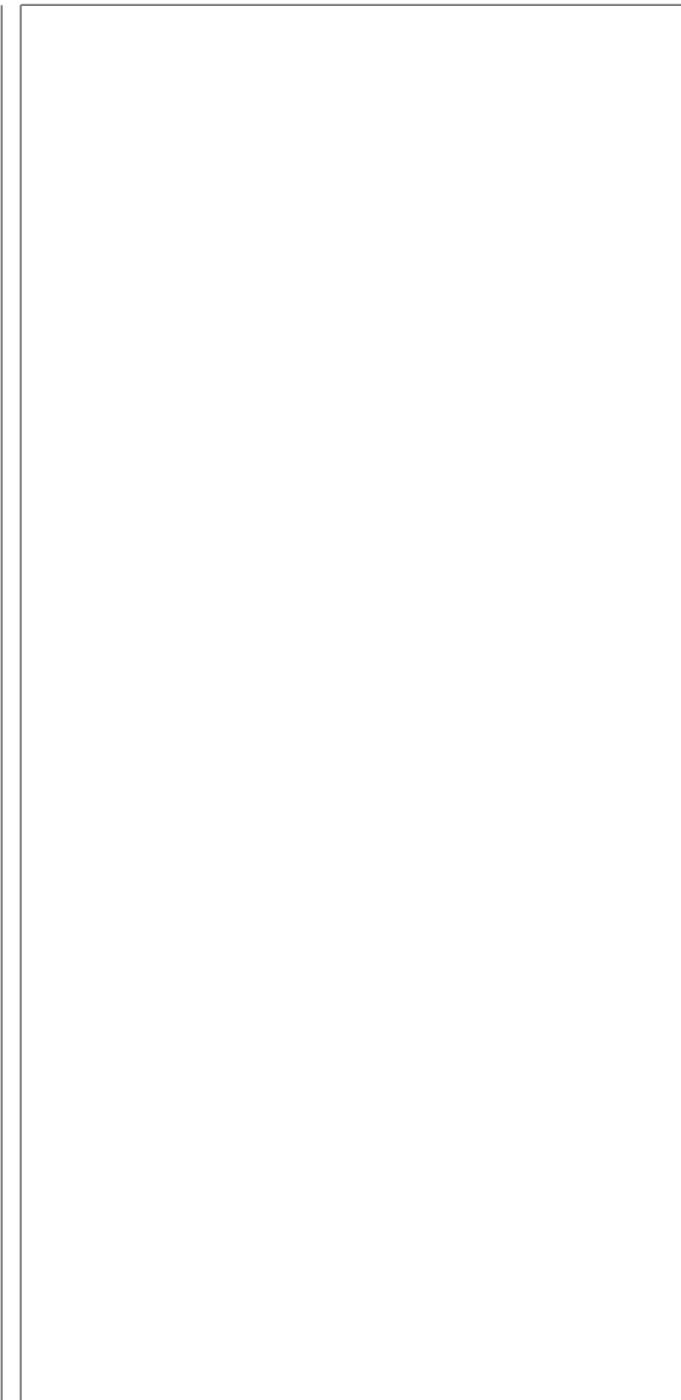
A large, abstract graphic at the top of the page features a complex, swirling pattern of black and white concentric circles and radial lines, resembling a stylized sun or a microscopic view of a cell. The pattern is composed of numerous thin lines and has a slightly textured, almost hand-drawn appearance.

RUNNING ON

CHRISTIAN RINDERKNECHT

Le tigre et le chevreuil

Une anthologie bilingue

Attila József

Traduction de Christian Rinderknecht

2025

© Traduction de Christian Rinderknecht, 2025
© Couverture conçue par Max Wang (□□□), 2025

Cette traduction est dédiée à Réka Dudás.

Seul toi devrait lire mon poème,
toi qui me connaît et m'aime,
puisque tu navigues le néant
et sais ce qui adviendra, comme le devin,

car le silence apparut dans tes rêves
sous la forme d'un être humain,
et dans ton cœur parfois s'attarde
le tigre et le chevreuil docile.

Début juin 1936

Csak az olvassa versemet,
ki ismer engem és szeret,
mivel a semmiben hajóz
s hogy mi lesz, tudja, mint a jós,

mert álmaiban megjelent
emberi formában a csend
s szívében néha elidőz
a tigris meg a szelid őz.

1936 június eleje

Ne sois pas si bête.
Tu cours comme le vent matinal,
un jour tu seras renversée par une auto.
D'ailleurs, j'ai récuré ma petite table,
et maintenant la lumière suave de mon pain
est plus pure.
Hé bien, reviens; si tu veux
j'achèterai une couverture pour mon lit de
fer.
Une couverture ordinaire, grise.
Elle conviendra à ma Pauvreté, qui t'aime,
et le Seigneur t'aime aussi beaucoup
et Il m'aime aussi.
Le Seigneur ne vient jamais dans toute sa
splendeur,
Il ne veut pas abîmer mes yeux,
qui ont hâte de te voir
et qui te regarderont avec beauté.
Quand tu reviendras,
je t'embrasserai doucement,
je n'arracherai pas ton manteau.
Je te raconterai toutes les nouvelles blagues,
parce que j'en ai inventé beaucoup depuis,
et que tu seras gaie et rougieras,
et tu baisseras les yeux vers le sol,
et nous nous esclafferons,
et nos voisins nous entendrons
et jusqu'aux journaliers taciturnes et austères
qui, parmi leurs rêves fatigués et brisés,
esquisseront un sourire aussi.

Automne 1925

Olyan bolond vagy
szaladsz
akár a reggeli szél.
Még elüt valamelyik autó.
Pedig lesikáltam kis asztalomat
és most
tisztábban világít kenyерem enyhe fénye.
No gyere vissza, ha akarod
veszek takarót vaságyamra.
Egyszerű, szürke takarót.
Illik az
szegénységemhez, aki szeret téged
és az Úr is szereti nagyon
és engem is szeret az Úr
nem jön soha nagy fényességgel
Nem akarja, hogy elromoljanak
szemeim, akik
nagyon kívánnak látni téged.
És nagyon szépen néznek majd terád
ha visszajössz
vigyázva foglak megcsókolni,
nem tépem le rólad a kabátot
és elmondom minden a sok tréfát,
mert sokat kieszeltem azóta,
hogy te is örülj,
majd elpirulsz,
lenézel a földre és kacagunk
hangosan, hogy behallatszik szomszédunkba
a szótlan, komoly napszámosokhoz is behal-
lik
és fáradt, összetört
álmukban majd elmosolyodnak ők is.

Trains de fret aiguillés;
le cliquetis onirique
passe de légères menottes
au paysage muet.

La lune jaillit sans effort,
comme un prisonnier libéré.

Les pierres concassées reposent
dans leur ombre propre,
elles scintillent pour elles-mêmes,
elles sont à leur place
comme jamais avant.

Quel éclat de la vaste nuit
est cette lourde nuitée,
qu'elle tombe sur nous
comme un fer sur la poussière?

Désir né du soleil!
Quand l'ombre tombe sur le lit,
pourrais-tu aussi veiller toute la nuit?

Devant l'entrepôt
une lampe poussiéreuse brûle.
Elle est seulement visible, pas lumineuse;
ainsi est le voeu pieux : il cligne vivement,
mais le ciel est une vaste lumière morte.

Tehervonatok tolatnak,
a méla csörömpölés
könnyű bilincseket rak
a néma tájra.

Oly könnyen száll a hold,
mint a fölszabadult.

A megtört kövek
őnnön árnyukon fekszenek,
csillognak
maguknak,
úgy a helyükön vannak,
mint még soha.

Milyen óriás éjszaka
szilánkja ez a sulyos ej,
mely úgy hull le ránk,
mint a porra a vassilánk?

Napszülte vágy!
Ha majd árnyat fogad az ágy,
abban az egész éjben
is ébren
maradnál?

A raktár
előtt poros lámpa ég.
Csak látszik, nem világít,
ilyen az ész, ha áhit.
Pislog élénken, holott
nagy halott
fény az ég.

Conscience (1934)

I

L'aube détache le ciel de la terre
et, au son de sa voix claire et douce,
scarabées et enfants pirouettent
en entrant dans la lumière du jour;
l'air n'est pas humide, la brillante légèreté flotte!
Avec la nuit, elles se posèrent sur les arbres
comme de petits papillons, les feuilles.

II

J'ai vu des tableaux barbouillés de bleu,
rouge et jaune dans mes rêves
et je sentis que tout était en ordre —
pas un seul grain de poussière qui virevolte.
Maintenant mon rêve descend, estompé, dans
mes membres,
et le monde de fer est l'ordre.
Avec le jour, une lune point en moi et,
à la nuit tombée, un soleil brille ci-dedans.

Eszmélet (1934)

I

Földtől eloldja az eget
a hajnal s tiszta, lágy szavára
a bogarak, a gyerekek
kipörögnek a napvilágra;
a levegőben semmi pára,
a csilló könnyűség lebeg!
Az éjjel rászálltak a fákra,
mint kis lepkék, a levelek.

II

Kék, piros, sárga, összekent
képeket láttam álmaimban
és úgy éreztem, ez a rend —
egy szalló porszem el nem hibbant.
Most homályként száll tagjaimban
álmom s a vas világ a rend.
Nappal hold kél bennem s ha kinn van
az éj — egy nap süt idebent.

III

Je suis maigre, parfois je ne mange que du pain;
entouré par ces âmes oisives et bavardes,
je cherche en vain plus de certitude,
comme le dé.
Aucun rôti de palette ne trouve ma bouche
quand j'étreins un enfant sur mon cœur —
aussi fûté soit-il, le chat ne peut attraper
d'un coup
la souris dehors et la souris dedans.

IV

Tout comme un tas de bûches,
le monde gît en vrac;
chaque chose presse, pèse,
s'arrime à l'autre,
et ainsi tout est déterminé.
Seul ce qui n'est pas a un arbrisseau,
seul cela sera cette fleur;
ce qui est tombera en pièces.

III

Sovány vagyok, csak kenyeret
eszem néha, e léha, locska
lelkek közt ingyen keresek
bizonyosabban, mint a kocska.
Nem dörgölődzik sült lopcska
számhoz s szivemhez kisgyerek —
ügyeskedhet, nem fog a macska
egyszerre kint s bent egeret.

IV

Akár egy halom hasított fa,
hever egymáson a világ,
szorítjanyomja, összefogja
egyik doleg a másikát
s így mindenik determinált.
Csak ami nincs, annak van bokra,
csak ami lesz, az a virág,
ami van, széthull darabokra.

V

À la gare de fret,
je m'étalai derrière le pied de l'arbre,
comme une masse de silence;
une herbe grise atteignit ma bouche,
crue, étrange-sucrée.
Faisant le mort, je regardais le garde
— ressentant quoi? —
et son ombre qui, sur les wagons silencieux,
s'entêtait à bondir sur les charbons reluisants,
couverts de rosée.

VI

Voici le tourment intérieur,
pourtant l'explication gît à l'extérieur.
Ta blessure est le monde
— en feu, s'échauffant —
et tu sens ton âme, la fièvre.
Tu es captif tant que ton cœur se révolte
— ainsi tu seras libre s'il se complait
à ne pas bâtir pour toi une maison
où un propriétaire vient demeurer.

V

A teherpályaudvaron
úgy lapultam a fa tövéhez,
mint egy darab csönd; szürke gyom
ért számhoz, nyers, különös-édes.
Holtan lestem az őrt, mit érez,
s a hallgatag vagónokon
árnyát, mely ráugrott a fényes,
harmatos szénre konokon.

VI

Im itt a szenvedés belül,
ám ott kívül a magyarázat.
Sebed a világ — ég, hevül
s te lelkedet érzed, a lázat.
Rab vagy, amíg a szíved lázad —
úgy szabadulsz, ha kényedül
nem raksz magadnak olyan házat,
melybe háziúr települ.

VII

Par dessous le soir,
j'ai levé les yeux aux rouages des cieux :
des fils scintillants de la chance
le métier du passé avait tissé la loi ;
par dessous la vapeur de mes rêves,
j'ai regardé à nouveau dans les cieux
et j'ai vu le tissu de la loi
toujours se déchirer quelque part.

VIII

Le silence écoutait attentivement
— Une heure sonna.
Tu pourrais visiter ton enfance ;
entre les murs de ciment humide
tu pourrais imaginer un peu de liberté
— me dis-je. Et dès que je fus sur pied,
les étoiles, la Grande Ourse
scintillaient au-dessus,
comme les grilles en haut dans ma cellule.

IX

J'ai entendu le fer sangloter,
j'ai entendu la pluie rire.
Je vis que le passé était craquelé
et que seuls les souvenirs peuvent s'oublier,
et comment je ne peux qu'aimer,
pliant sous mes fardeaux —
pourquoi devrais-je aussi forger une arme
de toi, for intérieur doré !

VII

Én fölnéztem az est alól
 az eget fogaskerekére —
 csilló véletlen szálaiból
 törvényt szőtt a mult szövőszéke
 és megint fölnéztem az égre
 álmaim gőzei alól
 s láttam, a törvény szövedéke
 mindig fölfeslik valahol.

VIII

Fülelt a csend — egyet ütött
 Fölkereshetnéd ifjúságod;
 nyirkos cementfalak között
 képzelhetsz egy kis sabadságot —
 gondoltam. S hát hát amint fölállok
 a csillagok, a Göncölök
 úgy fénylenek fönt, mint a rácok
 a hallgatag cella fölött.

IX

Hallottam sírni a vasat,
 hallottam az esőt nevetni.
 Láttam, hogy a mult meghasadt
 s csak képzetet lehet feledni;
 s hogy nem tudok mást, mint szeretni,
 görnyedve terheim alatt —
 minek is kell fegyvert veretni
 belőled, arany öntudat!

X

Il est un homme accompli celui qui n'a
ni mère ni père en son cœur,
celui qui sait qu'il reçoit la vie
tel un supplément à la mort, et la rendra
à tout moment comme un objet trouvé
— par conséquent il la garde,
celui qui n'est ni un dieu ni un prêtre,
ni pour lui-même ni pour autrui.

XI

J'ai vu le bonheur; il était doux, brillant
et un quintal et demi.
Sur la mauvaise herbe de la cour de ferme
son sourire courbé se balançait.
Il s'affala dans la marre tendre et tiède,
plissa les yeux, puis me grogna une fois —
Jusqu'à ce jour, je vois avec quelle hésitation
la lumière du jour s'amusait avec ses soies.

XII

Je vis près du chemin de fer.
Nombreux sont les trains
qui viennent et vont, et j'observe de loin
comment les fenêtres illuminées défilent
dans l'obscurité vacillante et peluchée.
Ainsi les jours luisants se pressent dans la nuit
éternelle,
et je me tiens dans la lueur des compartiments,
je m'accoude et garde le silence.

X

Az meglett ember, akinek
 szívében nincs se anyja, apja,
 ki tudja, hogy az életet
 halálra ráadásul kapja
 s mint talált tárgyat visszaadja
 bármikor — ezért őrzi meg,
 ki nem istene és nem papja
 se magának, sem senkinek.

XI

Láttam a boldogságot én,
 lágy volt, szőke és másfél mázsa.
 Az udvar szigorú gyöpén
 imbolygott göndör mosolygása.
 Ledőlt a puha, langy tócsába,
 hunyorgott, röfftent még felém —
 ma is látom, mily tétevázva
 babrált pihéi közt a fény.

XII

Vasútnál lakom. Erre sok
 vonat jön-megy és el-elnézem,
 hogy' szállnak fényes ablakok
 a lengedező szösz-sötétben.
 Így iramlanak örök éjben
 kivilágított nappalok
 s én állok minden fülke-fényben,
 én könyöklök és hallgatok.

Tu vieilliras et regretteras combien tu m'as
blessé

— ce dont tu t'enorgueillis aujourd'hui.

La conscience viendra heurter à la porte
et ne te laissera seule dans aucun souvenir.

Tu auras un vieux chien qui s'installera à tes
côtés.

Tu te reposeras durant le jour, t'assoupissant
sur une chaise

parce que tu as peur seule la nuit.

Les ombres couvriront la vieille dame trem-
blante.

Ton vieux chien gémira parfois,
mais la pièce redevient silencieuse,
tout est en ordre,
et pourtant quelqu'un du passé
manque dans le silence solitaire.

Tu chancelleras et quand ta mauvaise jambe
aura assez titubé,

tu t'asseyeras. Ton portrait de jeunesse trône
dans un cadre doré. Tu lui marmonneras :

« Je ne l'ai pas serré dans mes bras, c'est que
je ne l'aimais pas. »

« Qu'aurais-je pu faire? » — tu te demandes,
mais ta bouche édentée ne peut plus répondre;
face au soleil dehors, tu fermes les yeux,
tu peux à peine attendre que la lune se lève.

...

Majd megöregszel és bánni fogod,
hogy bántasz — azt, amire büszke vagy ma.
A lelkiismeret majd bekopog
s nem lesz emlék, melyben magadra hagyna.

Lesz vén ebed s az melléd települ.
Nappal pihensz majd, széken szunyókálva,
mert éjjel félni fogsz majd egyedül.
Árnyak ütnek a rezgő anyókára.

Az öreg kutya néha majd nyafog,
de a szobában csend lesz, csupa rend lesz;
hanem valaki hiányozni fog
a multból azzhoz a magányos csendhez.

Majd tipegsz s ha eleget totyogott
rossz lábod, leülsz. Fönn aranykeretben
áll ifju képed. Hozzá motyogod:
„Nem öletem meg, hiszen nem szerettem.”

„Mit is lehettem volna?” — kérdezed,
de fogatlan szád már nem válaszolhat;
s ki a nap előtt lehunyod szemed,
alig várrod, hogy feljöjjön, a holdat.

...

Car quand tu t'endors, le lit bondit
tel un poulain qui tente de se défaire de son
harnais.

Et la peur, non le désir, occupera ta tête :
devrais-tu l'aimer, devrais-tu ne pas l'aimer ?

Décide toi-même. Je suis au regret
de ne pouvoir répondre si tu demandes :
est-il vivant ?

Parce que la peine dedans est fatiguée,
elle s'endort comme un enfant, et moi avec.

Novembre 1936

Mert ha elalszol, ugrál majd az ágy,
mint a csikó, hogy a hámot levesse.
S a félelem tünődik, nem a vágy,
a fejedben: Szeress-e, ne szeress-e.

Magadban döntöd el. Én fájlalom,
hogy nem felelhetek, ha kérded: él-e.
Mert elfárad bennem a fájdalom,
elalszik, mint a gyermek s én is véle.

1936 november

Glossaire en anglais

A

abban *az* ‘that’ + innes. *-ban* ‘in’

ablakok *ablak* ‘window’ + pl. -(o)k

ahhoz *az* ‘that’ + allat. *-hoz* ‘towards’

akár lit. ‘just like’

akarja vb. ‘to want’ + 3rd pers. sg. ind. pres. indef. *-ja*

akarod vb. *akar* ‘to want’ + 2nd pers. sg. ind. pres. def. *-od*

aki conj. ‘who’

akik pron. ‘who’ + pl. *-k*

akinek pron. *aki* ‘who’ + attr. poss. *-nek*

alatt post. *al-* ‘lower part’ + locat. *-(a)tt*

alig adv. ‘barely’

alól *al* ‘lower part’ + abl. *-l* ‘from’

ami rel. pron. ‘which, that’

amíg adv. ‘as long as’; ‘until’ if followed by negated verb

amint *az* + *mint* ‘like’: ‘as soon as’, lit. ‘as’

amire *ami* ‘that, which’ + subl. *-re* ‘onto’

annak art. *az* ‘that’ + attr. poss. *-nak* → *annak*

anyja *anya* ‘mother’ + 3rd pers. sg. single poss. *-(j)a*

anyókára *anyó* ‘elderly woman’ + dim. *-ka* (term of endearment; rare. term of address to the wife by her husband in old age) + subl. *-ra* ‘onto’

apja *apa* ‘father’ + 3rd pers. sg. single poss. *-(j)a*

arany ‘gold, golden’

aranykeretben *arany* ‘gold’ + *keret* ‘frame’ + innes. *-ben* ‘in’

asztalomat *asztal* ‘table’ + 1st pers. sg. single-poss. *-(o)m* + acc. *-(a)t*

autó ‘car’

azóta art. *az* ‘that’ + *óta* ‘since’ → ‘since then’

azt *az* ‘that’ + acc. *-t*

Á

ágy ‘bed’

áhit vb. ‘to wish (for smth)’

áll vb. ‘to stand’

állok vb. *áll* ‘to stand’ + 1st pers. sg. ind. pres. indef. *-ok*
álmukban *ájom* ‘dream’ + 3rd pers. pl. single poss. *-uk* +
 innes. *-ban* ‘in’

álmaiban *ájom* ‘dream’ + 2nd pers. sg. inform. poss. *-a* +
 poss. pl. *-i* + innes. *-ban* ‘in’ → *álmaiban*

álmaim *ájom* ‘dream’ + 1st pers. sg. poss. *-a* + poss. pl. *-i* +
 1st pers. sg. pers. *-m*

álmaimban *ájom* ‘dream’ + 1st pers. sg. poss. *-a* + poss. pl.
-i + 1st pers. sg. pers. *-m* + innes. *-ban* ‘in’ → *álmaimban*
ám poetic, interj. contrad. ‘but’

árnyak *árny* ‘shadow’ + nom. pl. *-ak*

árnyat *árny* ‘shadow’ + acc. *-t*

árnyát *árny* ‘shadow’ + 3rd pers. sg. single-poss. *-a* + acc.
-t → *-át*

árnyukon *árny* ‘shadow’ + 3rd pers. pl. single-poss. *-uk* +
 super. *-(o)n* ‘on’

B

babrált vb. *babral* ‘to fiddle’

bánni vb. *megbán* ‘to regret’: perfect. vb. pref. *meg-* + vb.
bán ‘to mind (negatively), to be bothered’

bántasz vb. *bán* ‘to be bothered’ + caus. *-t*: ‘to hurt’ + 2nd
 pers. sg. ind. pres. indef.

bármikor *bár* ‘any’ + adv. *mikor* ‘when’ → ‘any time’

behallatszik vb. pref. *be-* ‘inwardly’ + vb. *hall* ‘to hear’ +
 caus. *-at* + vb.-forming *-szik* → ‘to cause to sound in’

behalllik syn. *behallatszik*

bekopog vb. pref. *be-* ‘inwardly’ + vb. *kopog* ‘to knock’

belőled pron. *belőle* ‘out of him’ + 2nd pers. sg. *-d*

belül ‘inside’

bennem pron. *benne* ‘inside smth, smb’ + 1st pers. sg. pers.
-m

bent adv. ‘inside’

bilincseket *bilincs* ‘handcuff, shackle’ + pl. acc. *-eket*

- bizonyosabbat** adj. *bizonyos* ‘certain’ + comp. *-abb* ‘more’ + acc. *-t*
- bogarak** *bogár* ‘beetle’ + pl. *-(a)k* → *bogarak*
- bokra** *bokor* ‘shrub, bush’ + 3rd pers. sg. single poss. *-a*
- boldogságot** adj. *boldog* ‘happy’ + noun-forming *-ság* (state of being) + acc. *-(o)t*
- bolond** adj. ‘silly, foolish’
- büszke** adj. ‘proud’

C

cella ‘cell’

cementfalak *cement* ‘cement’ + *fal* ‘wall’ + pl. *-ak*

csak adv. ‘only’

csend ‘silence’. alt. *csönd*

csendhez ‘silence’ + allat. *-hez* ‘to’

csikó ‘foal’

csillagok *csillag* ‘star’ + pl. *-ak*

csillognak vb. *csillog* ‘to glitter’ + 3rd pers. pl. ind. pres. indef.

csilló vb. *csillog* ‘to glitter’ + adj.-forming *-o* → *csilló*; usually *csillogó*

csönd ‘silence’, alt. *csend*

csörömpölés vb. *csörömpöl* ‘to clank’ + vb. noun-forming *-és* → ‘clanking’

csupa ‘all, mere, pure’

D

darab ‘piece (self-contained, not as a fraction of smth.)’

darabokra adv. *darab* ‘piece, chunk (self-contained)’ + pl. *-ok* + subl. *-ra* ‘into’

de adv. ‘how! || conj. ‘but, surely’ **determinált** Latin *determinare* + vb.-forming *-ál* ‘to determine’ + past part. *-t*

dolog ‘thing’

döntök perfect. vb. pref. *el-* + vb. *dönt* ‘to decide’ + 2nd pers. sg. ind. pres. def.

dörgölődzik vb. ‘to press against’, 3rd pers. sg. ind. pres. indef.

E

e poetic abbrv. *eme, ez* ‘this’

ebed noun. *eb* ‘dog’ + 2nd pers. sg. single-poss. poss. → ‘your dog’

egeret *egér* ‘mouse’ + acc. -(e)t → *egeret*

egyet *ég* ‘sky’ + acc. -et → *egyet*

egész adj. “whole” || adv. ‘wholly’

egyedül *egy* ‘one’ + noun-forming -ed + adv.-forming -ül → ‘alone’

egyet *egy* + acc. -t

egymáson pron. *egymás* ‘each other, each one another’ + super. -(o)n ‘on’

egyik *egy* ‘one’ + 3rd pers. pl. mult. poss. -ik ‘of’

egyszerre adv. *egyszer* ‘at once’ + abl. -re ‘onto’

egyszerű *egy* ‘one’ + -szerű ‘-like’ → ‘plain, simple, unadorned, humble (< 1945)’

el adv., conj. ‘afar, far away’ || *el nem* + past. part. || perf. vb. pref.

elalszik perfect. vb. pref. *el-* + vb. *alszik* ‘to sleep’ → ‘to fall asleep’ + 3rd pers. sg. ind. pres. indef.

elalszol vb. pref. *el-* ‘away’ + vb. *alszik* ‘to sleep’ → ‘to fall asleep’ + 2nd pers. sg. ind. pres. indef.

eleget *elég* ‘enough’ + acc. -et → adv.

elfárad perfect. vb. pref. *el-* + vb. *fárad* ‘to tire, to be tired’ + 3rd pers. sg. ind. pres. indef.

elidőz vb. perf. pref. ‘el-’ + *idő* ‘time’ + vb.-forming -z → ‘to tarry, linger’

elmondom vb. *elmond* ‘to tell’ + 1st pers. sg. ind. pres. def. -om

elmosolyodnak vb. inf. *elmosolyodni* ‘to start to smile’ + 3rd pers. ind. pres. indef.

elnézem vb. pref. *el-* ‘continuity over a long time’ + vb. *nez* ‘to look at’

eloldja vb. pref. *el-* ‘away’ + vb. *old* ‘to unbind’ + 3rd pers. sg. ind. pres. def. *-ja*

előtt *elő* ‘the front part of smth’ + locat. *-tt* ‘in front of, ahead of, before, prior to’

elpirulsz perfect. vb. pref. *el-* + vb. *pirul* ‘to blush’ + 2nd pers. sg. ind. pres. indef. *-sz*

elromoljanak perfect. vb. pref. *el-* + vb. *romlik* ‘to break down, to deteriorate’ + 3rd pers. pl. subj. indef. *-janak*

elüt vb. pref. *el-* ‘away’ + vb. *üt* ‘to hit’ + 3rd pers. sg. ind. pres. indef.

ember ‘person’

engem pron. *én* ‘I’ + acc. → ‘me’

emlék ‘memory’

enyhe *enyh* ‘light, mild, tender, faint’ + 3rd pers. sg. single-poss. *-e* ‘of’

erre pron. *ez* ‘this, it’ + subl. sg. *-re* ‘onto, to’

esőt vb. *es*, inf. *esik* + pres. part. *-ő* + acc. *-t*

est arch. ‘(in the) evening’

eszem vb. *esz* ‘to eat’, rare without verbal pref., inf. *enni* + 1st pers. sg. ind. pres. def. *-em* → *eszem*

ezért conj. ‘therefore’

É

ébren adv. ‘awake’

édes ‘sweet’

éj ‘night’

éjben poetic *éj* ‘night’ + innes. ‘in’ *-ben*

éjjel poetic *éj* ‘night’ + instr. *-vel* ‘with’ → *éjjel*

éjszaka *éj* ‘night’ + *szaka* ‘period of’ → ‘at night, night-time, night’

él-e vb. *él* ‘to live’ + 3rd pers. sg. ind. pres. indef. + polar interr. *-e*

életet *élet* ‘life’ + acc. *-(e)t*

élénken vb. *él* ‘to live, exist’ + rare adj.-forming *-énk* + super. *-en* ‘on’ → ‘lively’

én pron. ‘I’

ég ‘sky’ || vb. ‘to burn, to be lit’ + 3rd pers. sg. ind. pres. indef.

égre ég ‘sky’ + subl. sg. -re ‘onto’

ért vb. ért ‘to reach’, arch. ‘to touch’, fig. ‘to understand’, 3rd pers. sg. past indef.

érzed vb. érez ‘to feel’, 2nd pers. sg. ind. pres. def.

érez vb. ‘to feel, smell, taste’ + 3rd pers. sg. ind. pres. indef.

éreztem vb. érez ‘to feel’, 1st pers. sg. past def.

F

fa ‘tree’

fájdalom vb. fáj ‘to ache, to hurt’ + noun-forming -dalom
→ ‘pain, grief, sorrow’

fájlalom vb. fáj ‘to hurt’ + vb.-forming -lal → lit., arch. ‘to regret’ + 1st pers. sg. ind. pres. def.

fákra fa ‘tree’ + pl. -k + subl. -ra ‘onto’ → fákra

fáradt vb. fárad ‘to tire’ + past. part. -t

fegyvert fegyever ‘weapon’ + acc. -t

fejedben fej ‘head’ + 2nd pers. sg. poss single-poss. -ed + innes. -ben ‘in’

fekszenek vb. inf. fekszik ‘to lie (horizontally)’ + 3rd pers. pl. ind. pres. indef. -enek

feledni lit. vb. feled ‘to forget’, alt. felejt

felelhetek fél ‘human being’ + vb.-forming -el → vb. felel ‘to answer, reply’ + poten. 1st pers. sg. ind. pres. indef.

felém post. felé ‘to[wards]’ + 1st pers. sg. poss -m → pron. ‘towards me’

feljöjjön vb. pref. fel- ‘upwards’ (see also föl-) + vb. jön ‘to come’ + 3rd pers. sg. subj. pres. indef.

félelem vb. fél ‘to be afraid’ + noun-forming -elem → fear’

félni vb. inf. fél ‘to fear, to be afraid of’

fény ‘light, glitter’, fig. ‘happiness, joy’

fénye fény ‘light’ + 3rd pers. sg. poss. single-poss. -e

fényes fény ‘light, glitter’ + adj.-forming -es → ‘bright’

fényességgel fény ‘light’ + adj.-forming -es ‘with, having’ → ‘bright’ + abst. noun-forming -ség → ‘brightness’ + in-

- str. *-vel* ‘with’ (-*gel* after consonant *g*) → ‘with brightness’
- fénnyben** *fény* ‘light, glitter’ + *innen*. *-ben* ‘in’
- fénylenek** *fény* ‘light’ + freq. vb.-forming *-lik*: ‘to glitter’ + 3rd pers. pl. ind. pres. indef. *-ek*
- fog** vb. ‘to hold’ + 3rd pers. sg. ind. pres. indef. || aux. vb. ‘to will’
- fogad** vb. ‘to receive’ + 3rd pers. sg. ind. pres. indef.
- fogaskerekére** *fogas* ‘tooth’ + *kerék* ‘wheel’: ‘cogwheel’ + 3rd pers. sg. poss. single-poss. *-e* + subl. *-re* ‘towards’
- fogatlan** *fog* ‘tooth’ + priv. adj.-forming *-less*
- foglak** vb. aux. *fog* ‘to will’ + 1st pers. sg. ind. pres. 2nd obj. *-lak* ‘you’
- fogod** aux. vb. *fog* ‘to will’ + 2nd pers. sg. ind. pres. def. (e.g. *Meg fog bánni*.)
- fogsz** aux. vb. ‘to will’ + 2nd pers. sg. inform. ind. pres. def.
- földre** *föld* ‘earth, ground’ + subl. *-re* ‘onto’
- fölkereshetné** *föl-* ‘upwards’ + *keres* ‘to seek’: ‘to visit’ + pot. ‘may, might’ *-het* + 2nd pers. sg. ind. pres. cond. *-ned*, alt. *felkeres*
- fölállok** *föl-* ‘upwards’ + vb. *áll* ‘to stand’ + **földtől** *föld* ‘earth’ + abl. *től* ‘without, from’
- fölbeslik** vb. pref. *föl-* ‘upwards’ + arch., poetic, vb. *feslik* ‘to come unstitched’, 3rd pers. sg. ind. pres. indef.
- fölnéztem** vb. pref. *föl-* ‘upwards’ + vb. *néz* ‘to look’ + 1st pers. sg. past. def. *-tem*
- fölött** *föl-* ‘up[wards]’ + locat. *-(ö)tt*: ‘above’, alt. *elett* 1st pers. sg. ind. pres. indef. *-ok*, alt. *felállok*
- fölszabadult** vb. pref. *föl-* completion (see also *fel-*) + *szabad* ‘free’ + vb.-forming *-ul* → ‘to set free’ + past part. *-t*
- fönn** adv. ‘above’, alt. ‘fent, fenn’
- fönt** adv. ‘above, up, awake, upstairs’, alt. *fent*
- fülelt** *fül* ‘ear’ + vb.-forming *-el*: ‘to listen (intently)’ + 3rd pers. ind. past indef. *-t*
- fülke** *fül* ‘semi-circular obj., shape’ + dim. *-ke* → ‘compartment’

G

Göncölök *Göncöl* + pl. *-ök* → ‘the Great Bear’ (constellation)

göndör adj. ‘curly’

görnyedve vb. *görnyed* ‘to bend (under a burden)’ + adv.-forming *-ve*

gózei *gőz* ‘steam, vapour’ + 3rd pers. sg. poss. *-e* + pl. poss. *-i*

gyere vb. *jön* ‘to come’ + 2nd pers. sg. ind. pres. indef.

gyermek arch. ‘child’, alt. *gyerek*

gyom ‘weed’

gyopén *gyep* ‘lawn, grass’ + super. *-(e)n* ‘on’

H

ha conj. ‘if’, ‘when, once’

hajnal ‘dawn’

hajóz vb. ‘to navigate, sail’

hagyna vb. *bagy* ‘to allow, leave’ + 3rd pers. sg. cond. pres. indef. *-na*

halálra vb. *hal* ‘to die’ + arch. noun-forming *-ál* → ‘death’ + subl. ‘on, for’ *-ra* → ‘to death’

hallgatag vb. *hallgat* ‘to remain silent, to listen’ + adj.-forming *-ag*

hallgatok vb. *hallgat* ‘to remain silent, to listen’ + 1st pers. sg. ind. pres. indef. *-ok*

hallottam vb. *hall* ‘to hear’ + 1st pers. sg. ind. past def. *-ottam*

halom ‘pile, heap’

halott noun./adj. ‘dead’

hanem *ha* conj. ‘if’, ‘when, once’ + *nem* ‘no’: conj. ‘but (following a negative sentence, making it positive)’

hangosan adv. ‘loudly’

harmatos adj. ‘dewy’

hasított vb. *hasít* ‘to cleave, split’ + past. part. *-ott*

hámot *hám* ‘harness’ + acc. *-(o)t*

hát ‘back (body)’, ‘well...’, ‘then, and, but’ (questioning back), ‘surely’

házat *ház* ‘house’ + acc. -(a)t

háziúr *ház* ‘house’ + adj.-forming ‘of the’ -i + *úr* ‘master’

helyükön *hely* ‘place/space’ + 3rd pers. pl. single-poss. -ük ‘their’ + super. -ön ‘on’

never vb. ‘to lie (down)’, 3rd pers. sg. ind. pres. indef.

hevül vb. ‘to grow hot’, 3rd pers. sg. ind. pres. indef.

hiányozni *hiány* ‘lack, absence, break’ + vb.-forming -zik → ‘(smb) to be missing, missed’, inf. *hiányozni*

hibbant perfect. vb. pref. *el-* + vb. *hibban* ‘to become imbalanced’, arch. + past part. -t

hiszen conj. ‘as, because (smth obvious)’

hogy adv. interr. ‘how’, conj. ‘that’, ‘if’.

hogy short. *hogyan* ‘how’

hold ‘moon’

holdat *hold* ‘moon’ + acc. -(a)t

holott adv. arch. ‘where’ || conj. lit. ‘though, but, for, since’

holtan *holt* ‘dead’ + adv.-forming -an

homályként *homály* ‘blur’ + essive formal -ként ‘as’

hozzá pron. ‘to it, him, her’

hull vb. ‘to fall’, alt. *hullik* + 3rd pers. sg. ind. pres. indef.

hunyorgott vb. *hunyorg* ‘to squint’ + 3rd pers. sg. ind. past. indef. -rgott

I

idebent adv. *ide* ‘here’ + *bent* ‘within’

ifju *ifjú* adj., noun ‘young’

ifjúságod adj. *ifjú* ‘young’ + noun-forming -ság (state of being): ‘youth’ + 2nd pers. informal sg. poss. single poss. -od: ‘your childhood’ (informal)

illik vb. ‘to suit, match, fit’ + 3rd pers. sg. ind. pres. indef.

ilyen det. ‘such’

im lit., abbrv. *íme* ‘here is, behold’

imbolygott vb. *imbolyog* ‘to sway’ + 3rd pers. sg. single-

poss. -e

ingyen fig. arch. ‘in vain’; usually ‘free of charge’

iramlanak *ir* ‘movement’ + rare instr. vb.-forming *-amlik* (inf.) → ‘to rush, hurry’ + 3rd pers. pl. ind. pres. indef. -(a)nak

is doublet of *és* ‘and’, adv. ‘also’

ismer vb. ‘to know’ + 2nd pers. sg. inform. (or 3rd pers. sg.) ind. pres. indef.

istene *isten* ‘god’ + 3rd pers. sg. sing. poss. -e

I

így ‘just so’

J

jön vb. ‘to come’ + 3rd pers. sg. ind. pres. indef.

jós ‘fortunetelle, soothsayer’

K

kabátot *kabát* ‘coat’ + acc. -(o)t

kacagunk vb. *kacag* ‘to laugh (a lot)’ + 1st pers. pl. ind. pres. indef. -unk

kapja vb. *kap* ‘to receive’ + 3rd pers. sg. ind. pres. def. -ja

kell aux. vb. ‘must, need to, have to + inf.’

kenyerem *kenyér* ‘bread’ + 1st pers. sg. single-poss. -em

kenyeret *kenyér* ‘bread’ + acc. -(e)t → *kenyeret*

keresek vb. *keres* ‘to seek’ + 1st pers. sg. ind. pres. indef.

kék ‘blue’

kél vb. ‘to rise’, 3rd pers. sg. ind. pres. def., arch. alt. *kel*

képed *kép* ‘picture’ + 2nd pers. sg. single-poss. poss. -ed

képeket *kép* ‘picture’ + pl. -(e)k + acc. -(e)t

képzelhetsz *kép* ‘image’ + vb.-forming -(z)el: ‘to imagine’ + pot. -het + 2nd pers. sg. ind. pres. -sz

képzetet *képzet* ‘idea, image, notion’ + acc. -t

kérded arch. vb. *kérd* ‘to ask, to question’ + 2nd pers. sg. ind. pres. def.

kérdezed vb. *kérdez* ‘to ask’ + 2nd pers. sg. ind. pres.

- kényedül** lit. vb. ‘to indulge’, 3rd pers. sg. ind. pres. indef.
ki pron. rel. arch. ‘he who’, alt. *aki* || adv. ‘out[wardly]’
kieszeltem vb. *kieszel* ‘to devise’ + 1st pers. sg. past. -*tem*
kinn ‘outside’
kint adv. ‘outside’
kipörögnek vb. *kipörög* ‘to spin’ + 3rd pers. pl. ind. pres. indef. -*nek*
kis adj. ‘small’
kisgyerek *kis* ‘small’ + *gyerek* ‘child’
kivilágított vb. pref. *ki* ‘outwardly’ + *világ* ‘light (arch.), world’ → arch. ‘illumination’ + caus. vb.-forming -*ít* ‘to make smth ...-like’ → ‘to illuminate’ + past part. -*ott*
kívánnak vb. *kíván* ‘to wish’ + 3rd pers. pl. ind. pres. indef. -*nak*
kívül adv. ‘outdoor, outside’
kocska ‘a die’
komoly adj. ‘severe, austere’
konokon adj. *konok* ‘stubborn’ + super. -(o)*n* ‘on (that manner)’
könnyen *könnyű* ‘easy, light’ + super. -*en* ‘on’ → ‘effortlessly, easily’
könnyű *könnyű* ‘simple, easy, light’
könnyúség *könnyű* ‘simple, easy, light’ + abst. noun-forming -*ség*
könyöklök *könyök* ‘elbow’ + vb.-forming -*öl* → ‘to rest on one’s elbow’ + 1st pers. sg. ind. pers. -*ök*
kövek *kő* ‘stone’ + pl. -(e)*k*
közt post. ‘between, amid’ from *között*: *köz* ‘interval’ + locat. -*(ö)tt*
között post. ‘between, amid’, *köz* ‘interval’ + locat. -*(ö)tt*
közt post. ‘between, amid’ from *között*: *köz* ‘interval’ + locat. -*(ö)tt*
kutya ‘dog’
különös ‘strange’

lakom vb. <i>lak</i> ‘to dwell’, inf. <i>lakik</i> , 1st pers. sg. ind. pres. -(o)m
langy arch. poetic <i>langyos</i> ‘tepid’
lapultam vb. <i>lapul</i> ‘to lie low’ + 1st pers. sg. past indef. -tam
lábod <i>láb</i> ‘leg (human, animal), foot’ + 2nd pers. inform. poss. single-poss. -od
lágy adj. ‘soft’
lámpa ‘lamp’
látom vb. <i>lát</i> ‘to see’ + 1st pers. sg. ind. pres. def.
látñi vb. <i>lát</i> ‘to see’ + inf. -ni
látszik vb. <i>lát</i> ‘to see’ + vb.-forming -szik → ‘to be visible, to appear’
láttam vb. <i>lát</i> ‘to see’ + short base -t, 1st pers. sg. past def. -tam
lázad vb. <i>to rebel</i> , 3rd pers. sg. ind. pres. indef.
lázat <i>láz</i> ‘fever’ + acc. -(a)t
le comp. ‘down’
lebeg vb. <i>lebeg</i> ‘to float (in the air)’, 3rd pers. sg. ind. pres. indef.
ledőlt vb. <i>ledoöl</i> ‘to fall down’ + 3rd pers. sg. ind. past indef. -t
lehet pot. vb. <i>van, lesz</i> ‘may be, may become’, 3rd pers. sg. ind.
lehunyod vb. pref. <i>le-</i> completion, downward + vb. <i>huny</i> ‘to close (one’s eyes)’ + 2nd pers. sg. ind. pres. def.
lekedet <i>lélek</i> ‘soul’ + 2nd pers. sg. single lelkek <i>lélek</i> ‘soul’ + pl. -(e)k → <i>leked</i> + acc. -(e)t
lelkismeret arch. dial. <i>lelki</i> ‘his, her soul’ (alt. <i>lelke</i>) + arch. dial. <i>ismereti</i> ‘his, her, its knowledge’ (alt. <i>ismerete</i>) → ‘(moral) conscience’
lengedező vb. <i>leng</i> ‘to swing, sway’ + freq. vb.-forming -edezik (unrounded front-vowel) + pres. part. -ő → ‘swing-ing, swaying’
lenézel vb. ‘to look down’ + 2nd pers. sg. ind. pres. indef.

*-el***lepkék** *lepké* ‘butterfly’ + pl. *-k* → *lepkék***lesikáltam** vb. pref. *le-* completion, downward + vb. *sikál* ‘to scrub, scour (out)’ + 1st pers. sg. ind. past.def. *-am***lestem** vb. *les* ‘to spy’ + 1st pers. sg. past indef. *-tem***lesz** vb. *van* ‘to be’, 3rd pers. sg. ind. fut. indef.**leülsz** vb. pref. *le-* completion, downward + *ül* ‘to sit’ → ‘to sit down’**levegőben** *levegő* ‘air’ + innes. *-ben* ‘in’**levelek** *level* ‘leaf’ + pl. *-(e)k***levesse** vb. *levet* ‘to buck, throw off’ + 3rd pers. sg. subj. pres. def.**léha** ‘improvident, idler’**locska** adj. ‘blethering’**lopcska** ‘chuck’ (shoulder meat cut, probably pork)

M

ma ‘today’**macska** ‘cat’**magadban** *maga* ‘oneself’ + 2nd pers. sg. single poss. *-d* + iness. *-ban* ‘in’**magadnak** *maga* ‘oneself’ + 2nd pers. sg. single poss. *-d* + dat. *-nak***magadra** *maga* ‘oneself, itself’ + subl. *-ra* ‘into’**magányos** adv., adj. *magán* ‘separate[ly]’ + adj.-forming *-os* → ‘lonely (psych.)’**magának** pron. refl. 3rd pers. ‘himself’**maguknak** *mag(a)* ‘oneself’ + 3rd pers. pl. *-uk* + dat. *-nak***magyarázat** vb. *magyaráz* ‘to explain’ + noun-forming *-at***majd** adv. ‘sometime, later’**maradnál** vb. *marad* ‘to stay, remain (also state of being)’ + 2nd pers. sg. cond. pres. indef.**már** adv. ‘already, yet, any more’**másfél** *más* ‘other, different’ + *fél* ‘half’ → ‘one and a half’**másikát** adj. *más* ‘other’ + noun-forming *-ik* → ‘another’

+ 3rd pers. sg. single-poss. -a + acc. -t → -át
mást adj. más ‘other, different’ + acc. -t
mázsa ‘quintal’
meg arch. emph.
megcsókolni perfect. vb. pref. <i>meg-</i> + vb. <i>csókol</i> ‘to kiss’ + inf. -ni
meghasadt perfect. vb. pref. <i>meg-</i> + vb. <i>hasad</i> ‘to crack, split apart’ + past part. -t
megint meg ‘again’ (short action) + adv.-forming -int
megjelent vb. inf. <i>megjelenik</i> ‘to appear’ + 2nd pers. sg. inform. (or 3rd pers. sg.) ind. past. indef.
meglett obs. ‘adult’
megöregszel perfect. vb. pref. <i>meg-</i> + <i>öreg</i> ‘old’ + vb.-forming -szik → ‘to grow, become old’ + 2nd pers. sg. inform. pres. indef.
megtört perfect. vb. pref. <i>meg-</i> + vb. <i>tör</i> ‘to break, crush’ + past. part. -t
megy vb. ‘to go, travel, pass by (of time)’ + 3rd pers. sg. ind. pres. indef.
melléd post. <i>mellé</i> ‘next to’ + 2nd pers. sg. single poss. -d → pron. ‘next yo you’
mely lit. ‘which, that’
melybe lit. arch. <i>mely</i> ‘which’ + illative -be ‘into (the inside of)’
melyben lit. <i>mely</i> ‘which, that’ + innes. -ben ‘in’
mert conj. ‘because’
még adv. ‘still, moreover, later, sometime’
méla adj. ‘dreamy, pensive’
mily poetic ‘how ...(!)’
milyen pron. ‘what’
mind pron. sg. ‘all, each of’
 minden det. ‘every’
 mindenik folk. ‘each, every one’; alt. <i>mindegyik</i> leftarrow <i>mind</i> ‘all, every’ + <i>egyik</i> ‘one [of]’.
mindig <i>mind</i> ‘always’ (repetition) + term. ‘until’ -ig
minek <i>mi</i> + dat. -nek → ‘for what’

mint conj. ‘like’ comp. different degrees ‘than’
mit interj. <i>mi</i> ‘what’ + acc. <i>-t</i>
mivel <i>mi</i> ‘what’ + instr. <i>-vel</i> ‘with’ conj. ‘as (because)’
most adv. ‘now’
mosolygása <i>mosolygás</i> ‘smile’ + 3rd pers. sg. single poss. <i>-a</i>
motyogod vb. <i>motyog</i> ‘to mumble, mutter’ + 2nd pers. sg. ind. pres. def. <i>-od</i>
mult <i>múlt</i> rare, past part. ‘past’, inf. <i>múlik</i>
multból <i>múlt</i> rare, past part. ‘past’ + elative <i>-ból</i> ‘from, out of’

N

nagy adj. ‘great’
nagyon adj. <i>nagy</i> ‘great’ + adv.-forming <i>-on</i> → ‘very (to a high degree)’
nap <i>nap</i> ‘sun, day’
nappal <i>nap</i> ‘day’ + instr. <i>-val</i> ‘with’ → <i>nappal</i>
nappalok <i>nap</i> ‘day’ + instr. <i>-val</i> ‘with’ → <i>nappal</i> + pl. <i>-(o)k</i>
napszamosokhoz <i>napszamos</i> ‘day labourer’ + pl. <i>-(o)k</i> + allat. <i>.-hoz</i> ‘towards’
napszülte <i>nap</i> ‘sun/day’ + vb. <i>szüл</i> ‘to give birth, bear’ + 3rd pers. sg. ind. past def. <i>-te</i>
napvilágra <i>nap</i> ‘sun/day’ + <i>világ</i> ‘world’ + subl. <i>-ra</i> ‘onto’
ne <i>nem</i> becomes <i>ne</i> in imperative, subjunctive
nevetni vb. <i>nevet</i> ‘to laugh’, inf. <i>nevetni</i>
néha adv. ‘sometimes’
néma ‘mute’
néznek vb. <i>néznek</i> ‘to look at smth’ + 3rd pers. pl. ind. pres. indef. <i>-nek</i>
no interj. ‘well, now’

Ny

nyafog vb. ‘to whine’ + 3rd pers. sg. ind. pres. indef.
nyers adj. ‘raw’
nyirkos adj. ‘humid, damp’

nyomja vb. *nyom* ‘to weigh’ + 3rd pers. sg. ind. pres. def. *-ja*

O

oly arch. pron. *oly* ‘so’

olyan arch. pron. *oly* ‘such, so’ + deadj. adv.-forming *-an*

olvassa vb. *olvas* ‘to read’ + 2nd pers. sg. inform. (or 3rd pers. sg.) subj. pres. indef.

ondoltam vb. *gondol* ‘to think, plan, guess, worry’ + 1st pers. sg. ind. past *-tam*

Ó

óriás adj. ‘giant, huge, vast’

Ö

ölletem perfect. vb. pref. *meg-* + vb. *ölel* ‘to embrace’ + 1st pers. ind. past

önön arch. emph. poss. adj. by duplication of pers. pron. *ön* (3rd pers. sg.) → ‘one’s own’

öntudat ‘self-awareness’

öreg ‘old’

örök ‘perpetual, eternal’

örülj vb. *örül* ‘to rejoice’ + 2nd pers. sg. subj. indef. *-j*

összefogja *össze* ‘together’ + vb. *fog* ‘to hold’ + 3rd pers. sg. ind. pres. def. *-ja*

összekent *össze* ‘together’ + *ken* ‘smear’ → *összeken* + 3rd pers. sg. past indef. *-t*

összetört *össze* ‘together’ + vb. *tör* ‘to break’ + past. part. *-t*

Ő

ők pron. ‘they’

őrt *őr* ‘guard’ + acc. *-t*

őrizi vb. *őriz* ‘to guard’ + 3rd pers. sg. ind. pres. def. *-i*

őz roe deer

P

papja *pap* ‘priest’ + 3rd pers. sg. sing. poss. -(j)a
pára ‘moisture, mist’

pedig conj. expressing contrast ‘whereas, but, although’ or addition ‘and (by contrast)’

pihensz vb. ‘to rest’ + 2nd pers. sg. inform. ind. pres. indef.

pihéi *pihe* ‘down, fluff’ + adj.-forming -i

piros ‘red’

pislog vb. ‘to blink’

poros *por* ‘dust’ + adj.-forming -os → ‘dusty’

porra *por* ‘dust’ + subl. -ra ‘onto’

porszem *por* ‘dust’ + *szem* ‘eye, speck’

puha adj. ‘soft, squishy’

R

rab ‘captive’

rak vb. ‘to put, set’ + 3rd pers. sg. ind. pres. indef.

raksz vb. *rak* ‘to set up, to build’, 2nd pers. sg. ind. pres. indef. -sz

raktár ‘warehouse, storage room’

ráadásul *ráadás* ‘addition, extra’ + essive ‘as, with the intention of’ -ul

rácsok *rács* ‘grid, grille’ + pl. -ok

ránk pron. *rá* ‘upon, on, unto him’ + 1st pers. pl. poss. single-poss. -nk

rászálltak pointed action *ná-* ‘on’ + vb. *száll* ‘to fly, land, to come down’ + 3rd pers. sg. past indef. -tak

ráugrott pointed action *ra-* ‘at’ + vb. *ugrik* ‘to leap/jump’ + 3rd pers. sg. ind. past. indef. -(o)tt → ugrott

reggeli *reggel* ‘morning’ + adj.-forming -i

rend ‘order’

rezgő poetic, arch. vb. *rezg* ‘to tremble, quiver’ (alt. *rezege*) + pres. part. -ő

rossz adj. ‘bad’

rólád pron. *róla* ‘about, off her’ + 2nd pers. sg.

röffent *röffen* ‘to grunt once (of a pig)’

S

s poetic abbrv. *es* ‘and’ (does not count as a syllable)

sabadság *szabad* ‘free’ + *-ság* (state of being): ‘freedom’
+ acc. *-(a)t*

sárga ‘yellow’

se alt. *sem, sem ..., sem ...* ‘neither ... nor ...’

sebed *seb* ‘wound’ + 2nd pers. sg. single poss. *-ed*

senkinek pron. *senki* ‘no one, nobody’

semmi ‘nothing’

semmiben *semmi* ‘nothing’ + innes. *-ben* ‘in’

sírni vb. *sír* ‘to cry, weep’ + inf. *-ni*

soha adv. ‘never’

sok adj. ‘much, many’

sokat *sok* ‘many’ + acc. *-at*

sovány ‘slim, thin’, fig. ‘poor’

sötétben adj., subst. *sötét* ‘dark[ness]’ + iness. sg. *-ben* ‘in’

súlyos *súly* ‘weight’ + adj.-forming *-os* → adj. ‘severe, austere’

sült vb. *sülf* ‘to roast’ + past part. *-t*

süt vb. ‘to roast, shine’, 3rd pers. sg. ind. pres. indef.

Sz

szabadulsz *szabad* ‘free’ + vb.-forming *-ul* + 2nd pers. sg. ind. pres. indef. *-sz*

szaladsz vb. *szalad* ‘to run’ + 2nd pers. sg. ind. pres. indef. *-sz*

szálló vb. *száll* ‘to fly’ + pres. part. *-ó*

szavára *szó* ‘voice’, ‘word’ + 3rd pers. sg. single poss. *-a* → *szava* + subl. *-ra* ‘by’ → *szavára*

szád *száj* ‘mouth’ + 2nd pers. sg. single-poss. poss.

szálaiból *szál* ‘thread’ + 3rd pers. sg. poss. *-a* + poss. pl. *-i* + elative *-ból* ‘from, out of’

száll vb. ‘to fly, to land, to come down’, 3rd pers. sg. ind. pres.

szállnak vb. *száll* ‘to fly, land, come down’ + 3rd pers. pl.

ind. pres. indef.

számhoz *száj* ‘mouth’ + 1st pers. sg. single poss. *-m* → *szám* + allat. ‘towards’ *-hoz* → *számhoz*

szegénységemhez *szegény* ‘poor’ + abst. noun-forming *-ség* + 1st pers. sg. single-poss. *-em* + allat. *-hez* ‘to’

szelid adj. ‘tame (of an animal), gentle’

szemed *szem* ‘eye’ + 2nd pers. sg. single-poss. poss. *-ed* (but plural implied here!)

szemeim *szem* ‘eye’ + 1st pers. sg. mult. poss. *-eim*

szenvedés vb. *szenved* ‘to suffer’ + noun-forming *-és*

szeress-e vb. *szeret* ‘to love’ + 2nd pers. sg. subj. + polar interr. *-e*

szeret vb. ‘to love, like’ + 2nd pers. sg. inform. (or 3rd pers. sg.) ind. pres. indef.

szereti vb. *szeret* ‘to love’ + 3rd pers. sg. ind. pres. indef. *-i*

szeretni inf. vb. *szeret* ‘to love’

szerettem vb. *szeret* ‘to love’ + 1st pers. sg. ind. past

széken *szék* ‘chair’ + super. *-en* ‘on’

szél ‘wind’

szénre *szén* ‘coal’ + subl. *-re* ‘onto’

szépen adj. *szép* ‘beautiful’

széthull vb. ‘to fall apart’, 3rd pers. sg. ind. pres. indef.

szigorú adj. ‘severe, strict’

szilánkja *szilánk* ‘chip, shard, splinter’ + 3rd pers. sg. single-poss. *-ja*

szivemhez *szivem* ‘heart’ + allat. *-hez* ‘towards’

szíved *szív* ‘heart’ + 2nd pers. sg. single poss. *-ed*

szívében *szív* ‘heart’ + poss. ‘his’ *-e* + innes. ‘in’ *-ben*

szomszédunkba *szomszéd* ‘neighbour’ + 1st pers. pl. single-poss. *-unk* + illative *-ba* ‘into’

szorítja vb. *szorít* ‘to press, constrict’, inf. *szorítani* + 3rd pers. sg. ind. pres. def. *-ja*

szobában *szoba* ‘room’ + innes. *-ban* ‘in’

szótlan *szó* ‘word, voice’ + privative adj.-forming *-tlan* ‘less’

szösz ‘harl, fluff’

szövedéke *szövedék* ‘fabric, cloth, web’ + 3rd pers. sg. single-poss. -e

szövőszéke *szövő* ‘weaver’ + *szék* ‘chair’: ‘loom’ + 3rd pers. sg. single-poss. -e

szőke adj. *sző* ‘blonde’ + dim. -ke

szőtt vb. *sző* ‘to weave’, past part.

szunyókálva vb. pref. *el-* ‘away’ + vb. *szunyókál* ‘to take a nap, to doze off’ + adv.-part. -va

szürke adj. ‘grey’

T

tagjaimban *tag* ‘member’ + 1st pers. sg. poss. -(j)a + poss. pl. -i + 1st pers. sg. pers. -m + innes. -ban ‘in’ → *tagjaimban*

takarót vb. *takar* ‘to cover (protect)’ + pres. part. -ó → ‘cover, blanket’ + acc. -t

talált vb. *talált* ‘to find’ + past part.

tájra *táj* ‘landscape, region’ + subl. -ra ‘on[to]’

tárgyat *tárgy* ‘object, thing, subject’ + acc. -(a)t

te inform. sg. ‘you’

tehettem vb. *tesz* ‘to do’ + poten. -het + 1st pers. sg. ind. past

teherpályaudvaron *teher* ‘freight’ + *pálya* ‘track’ + *udvar* ‘courtyard’ + super. -(o)n ‘on’

tehervonatok *teher* ‘freight’ + vb. *von* ‘to pull, draw’ + noun-forming -at → ‘freight train’ + pl. -(o)k

települ vb. ‘to settle (somewhere)’ + 3rd pers. sg. pres. ind. indef.

terád pron. sg. *te* ‘you’ (here emph.) + pron. *rá* + 2nd pers. sg. ‘on, of you’

terheim *teher* ‘freight, burden’ + 1st pers. sg. poss. mult. poss. -eim → *terheim*

téged pron. *te* ‘you’ sg. + acc.

tépem vb. *tép* ‘to tear, rend’ + 1st pers. sg. ind. pres. def. -em

tétovázva vb. *tétova* ‘to hesitate’ (inf. *tétovazik*) → adv.

part. ‘doing smth hesitantly’

tipegsz vb. *tipeg* ‘to toddle’ + 2nd pers. sg. inform. ind. pres.

tiszta adj. ‘bright’

tisztában adj. *tiszta* ‘clean, clear’ + comp. *-bb* + deadj. adv.-forming *-an* → ‘more clearly, cleanly’

tolatnak vb. *tol* ‘to reverse, back up’ + caus. *-at* ‘to make smth, smb do smth’ + 3rd pers. pl. ind. pres. indef.

totyogott vb. *totyog* ‘to toddle’ (syn. *tipeg*) + 2nd pers. form. ind. pres. indef.

tócsába *tócsa* ‘puddle’ + illative *-ba* ‘into’

törvényt *törveny* ‘law, principle’ + acc. *-t*

tövéhez *tö* ‘base of the stem of a plant’ + 3rd pers. sg. single-poss. *-e* ‘of’ → *töve* + allat. *-hez* ‘towards’ → *tövéhez*

tréfát *tréfá* ‘joke’ + acc. *-(a)t*

tudja vb. *tud* ‘to know’ + 3rd pers. sg. ind. pres. def. *-ja*

tudok vb. *tud* ‘to know’ || aux. ‘can + inf.’ + 1st pers. sg. ind. pres. indef. *-ok*

tünődik *tűnődik* vb. ‘to ponder, wonder’

U

udvar ‘yard’

ugrál vb. *ugrik* ‘to jump’ + freq. *-ál* → ‘to bounce, leap (repeatedly)’

Ú

úr ‘Lord’ (the Christian god), ‘master’

úgy adv. ‘so (in this/that manner)’; *úgy ... mint ...* ‘like’; *úgy ... ha ...* ‘then ... if ...’

Ü

ügyeskedhet vb. *ügyesked* ‘to be clever’ + 3rd pers. sg. ind. pres. potential *-het*

ütött vb. *üt* ‘to strike’ + 3rd pers. sg. ind. past indef. *-(ö)tt*

ütnek vb. *üt* ‘to hit’ + 3rd pers. pl. ind. pres. indef. *-nek*

V

vagónokon *vagón* ‘wagon’ + pl. *-ok* + super. *-(o)n* ‘on’

vagy vb. *van* ‘to be’ + 2nd pers. sg. ind. pres. indef.

valahol ‘somewhere’

valaki pron. pref. *vala* ‘some-’ + pron. rel. arch. *ki* ‘who (the person(s) that)’ → ‘somebody, someone’

valamelyik pron. pref. *vala* ‘some-’ + interj. *myelik* ‘which, what’ → ‘one, any of’

vannak vb. *van* ‘to be’ + 3rd pers. pl. ind. pres. indef.

vas ‘iron’

vasat *vas* ‘iron’ + acc. *-(a)t*

vaságyamra *vas* ‘iron’ + *ágý* ‘bed’ + 1st pers. sg. single-poss. *-am* + subl. *-ra* ‘onto, on’

vasútnál *vas* ‘iron’ + *ut* ‘way, road’ + adess. *-nál* ‘at, by’

vasszilánk *vas* ‘iron’ + *szilánk* ‘shard’

vágy ‘desire, longing’

válaszolhat *válasz* ‘reply, answer’ + vb.-forming *-ol* + poten. *-hat* + 3rd pers. sg. ind. pres. indef.

várod vb. *vár* ‘to wait’ + 2nd pers. sg. ind. pres. def.

veretni inf. vb. ‘to hammer’, alt. *veretés*

versemet *vers* ‘verse, poem’ 1st pers. sg. single poss. *-em* + acc. *-(e)t*

veszek vb. *vesz* ‘to take, grab, buy, get, consider, put on’ + 1st pers. sg. ind. pres. indef. *-ek*

véle poetic, arch. form of *vele* ‘with him’ **véletlen** ‘chance’

vén adj. ‘old’

vigyázva vb. *vigyáz* ‘to protect, pay attention’ + adv. part. *-va* result of action or simultaneous actions

világ ‘light (arch.), world’

világít *világ* ‘light (arch.), world’ + caus. vb.-forming *-ít* ‘to make smth ...-like’ + 1st pers. sg. ind. pres. indef. ‘to make shine’

vissza adv. ‘back[wards]’

visszaadja vb. *visszaad* ‘to give back’ + 3rd pers. sg. ind. pres. def. *-ja*

visszajössz vb. pref. *vissza-* ‘back-’ + vb. *jön* ‘to come’ +

2nd pers. sg. ind. pres. indef. -sz

virág ‘flower’

volna vb. *van* ‘to be’ + 3rd pers. sg. cond. pres. ‘would be’

volt vb. *van* ‘to be’ + 3rd pers. sg. ind. past indef.

vonat vb. *von* ‘to pull, draw’ + noun-forming *-at* → ‘train’

